

INTERVENCIÓ LOGOPÈDICA EN LES ALTERACIONS DEL LENGUATGE

23875

Modificat:20.6.02

Area de Psicologia Evolutiva/Neurologia

Departament de Psicologia de l'Educació/Medicina

Professors/es :

Medicina : Josep Mª Vendrell (Teoria)

Psicologia Evolutiva : Elisabet Jurado (Teoria)

Medicina : ???? (Pràctiques)

Psicologia Evolutiva : Dolors Suarez (Pràctiques)

OBJECTIUS

L'assignatura consta de 2 parts clarament diferenciades :

Part A : Trastorns del llenguatge oral i escrit de caire evolutiu :

1. Descripció i detecció de les dificultats dels trastorns específics en l'adquisició i desenvolupament del llenguatge oral i escrit
2. Orientacions terapèutiques generals en les alteracions evolutives.

Part B : Trastorns del llenguatge oral i escrit de caire adquirit :

1. Descripció de les dificultats del llenguatge oral i escrit de caire adquirit per lesions en el S.N. de diversa etiologia.
2. Orientacions terapèutiques generals en les sessions logopèdiques per a cada problemàtica.

TEMARI

PART A :

1. Descripció de les dificultats i trastorns en l'adquisició del llenguatge oral:
  - 1.1. Classificació de les dificultats i trastorns del llenguatge oral. Conceptualització del llenguatge desviat i immadur.
  - 1.2. El desenvolupament del llenguatge oral i els seus trastorns. Alteracions del desenvolupament fonològic, semàntic, morfosintàctic i pragmàtic.
  - 1.3. Els trastorns globals del llenguatge.
    - 1.4.1 El retard del llenguatge
    - 1.4.2 El trastorn específic del llenguatge
  - 1.4. Procediments d'intervenció logopèdica
2. Les dificultats en l'aprenentatge de la llengua escrita:
  - 2.1. Les diferents alteracions en el procés d'aprenentatge de la lecto-escriptura
  - 2.2. Dislèxia, disgrafia i disortografia

2.3. Procediments d'intervenció logopèdica

PART B :

3. Els trastorns del llenguatge per lesions adquirides del sistema nerviós central.
  - 3.1. Les afàsies
    - 3.1.1. Concepte i definició
    - 3.1.2 Etiologia
    - 3.1.3 Semiologia
  - 3.2 Diagnòstic i classificació
  - 3.3 Altres trastorns adquirits derivats de malalties o lesions del sistema nerviós
    - 3.3.1 Les amnèsies
    - 3.3.2 Trastorns de les funcions executives
    - 3.3.3 trastorns de l'atenció
  - 3.4 La reorganització funcional cerebral
    - 3.4.1 Concepte i tipus
    - 3.4.2 Implicacions clíniques
  - 3.5 Procediments d'intervenció logopèdica

ESTIMACIO D'HORES

L'estimació del temps de dedicació no presencial en aquesta assignatura estarà en funció de la capacitat d'estudi i velocitat de treball individual de l'alumnat.

PRÀCTIQUES

PART A :

- Les pràctiques pretenen que l'alumne observi les diferents tipologies de problemes de caire evolutiu que es poden donar, mitjançant videos, corpus escrits, presentació de proves diagnòstiques i així poder arribar a establir pautes rehabilitadores.
- Un altre objectiu serà lliurar un treball pràctic on l'alumne analitzarà la simptomatologia lingüística d'un nen sense patologia en un moment evolutiu concret. El treball pot ser individual o en grup d'una a tres persones. El treball s'haurà d'enregistrar en video o en el seu defecte en cassette.

PART B :

- Presentació de casos clínics (video, corpus escrits, etc.) il.lustratius de les diverses patologies i la rehabilitació corresponent.

ESTIMACIO DEL TEMPS DE PRACTIQUES

- Els alumnes hauran de preparar un treball pràctic de recerca d'un subjecte per analitzar la realització d'errors en el seu llenguatge, per tant el temps invertit estarà en funció de la facilitat d'accés al cas i de l'assimilació dels continguts teòrics per a poder desenvolupar la pràctica.

DOCENCIA TUTORITZADA

PART A :

Objectius didàctics :

- L'alumne ha d'arribar a conèixer les característiques del seu estil comunicatiu i la seva influència en la interacció amb un nen amb dificultats de desenvolupament del llenguatge.

Temari :

1. Característiques dels estils comunicatius
2. Diferències entre llenguatge digital i analògic
3. Valoració dels diferents components lingüístics

Metodologia :

- S'utilitzarà la via de treball a l'aula amb participació activa per part dels alumnes per arribar a assolir els objectius de la D.T. relatius al coneixement personal de cadascun dels assistents.
- S'analitzaran vídeos amb estils comunicatius diferents, valorant-ne els seus inconvenients relacionats amb la interacció amb el nen.

Avaluació :

L'avaluació consistirà en la participació activa i el compromís de realitzar la totalitat d'hores presencials i objectius proposats, per tal d'assegurar-ne un aprofitament de la D.T.

PART B :

Aprofundiment de les orientacions terapèutiques

AVALUACIÓ

PART A :

- L'avaluació de la part de teoria constarà d'un examen tipus test, que demanarà la capacitat de comprensió de la teoria i l'habilitat de saber-ne relacionar amb d'altres continguts associats.
- La part de les pràctiques serà mitjançant el lliurament d'un treball pràctic que s'haurà anat treballant a les sessions pràctiques, i d'un examen de la valoració i programació d'un cas clínic.
Es necessari aprovar els dos nivells per a poder fer la mitja, que en aquest cas la part de teoria puntua un 60 %.
La segona convocatòria de la part teòrica és un examen de preguntes obertes.

PART B :

- L'avaluació de la teoria es farà amb un examen tipus test.

NOTA IMPORTANT :

L'avaluació final és el promig de les dues parts A i B. Cal aprovar les dues parts de forma independent per poder fer la mitja.

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIO RECOMANADES

PART A :

21898	Llengua oral : 4 crèdits (1er semestre)
26910	Atenció, Percepció i Memòria : 9 crèdits (2on semestre)
26927	Psicologia del pensament i del llenguatge : 9 crèdits (2on semestre)

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia bàsica corresponent a la part A:

Mendoza, E. *Trastorno Especifico del Lenguaje (TEL)*. Ed. Pirámide. 2.001. Madrid.
(Manual específic sobre la patologia del títol, a tots nivells i resultant un exemplar de recent publicació)

Ortiz, T. *Neuropsicologia del lenguaje*. Ed. CEPE. 1.995. Madrid. (Manual que exposa una visió interessant sobre la part neuropsicològica del llenguatge)

Peña J. *Manual de Logopedia*. Ed. Masson. BCN (Manual general de Logopèdia, que inclou algun capítol relacionat amb l'assignatura)

Perelló J. *Perturbaciones del lenguaje*. Ed. Científico-Médica. BCN. (Es una aportació clàssica i útil a l'aproximació de les dificultats d'adquisició del llenguatge en els nivells teòric i pràctic)

Rapin I. *Disfunción cerebral en la infancia*. Ed. Martínez-Roca. BCN. (Manual important sobre els problemes de llenguatge des de la perspectiva d'aquestes dues autors)

Rondal J. y Seron X. *Trastornos del lenguaje*. Ed. Paidós. Buenos Aires. (Manual que inclou la part relacionada amb aquests tipus de trastorns)

Bibliografia corresponent a la part B :

Caplan, D. (1992). *Introducción a la Neurolingüística y al Estudio de los Trastornos del Lenguaje*. Madrid: Visor Distribuciones.

Aronson, A.E. y Brown, J.R. *Alteraciones motrices del habla*. Ed. Médica Panamericana, Buenos Aires, 1975.

Goodglass, H. I Kaplan, E. (1986). *Evaluación de la Afasia y de Trastornos Relacionados*. Madrid: Editorial Médica Panamericana.

Luria, A.R. (1980). *Fundamentos de Neurolingüística*. Barcelona: Toray-Masson.

Luria, A.R. (1974). *Cerebro y Lenguaje*. Barcelona: Fontanella.

Luria, A.R. *Les fonctions corticales supérieures de l'homme*. PUF, Paris, 1978.

Luria, A.R. *El cerebro en acción*. Fontanella, Barcelona, 1979.

Tsvetkova, L.S. *Reeducación del lenguaje, la lectura y la escritura*. Ed. Fontanella, Barcelona, 1977.